

Vrijdag 1 november 2019
Pathé, Utrecht

AUTISME OP JONGE LEEFTIJD

Eenvoud in complexiteit

scem.

“Eenvoud in complexiteit”

Een kind grootbrengen is wellicht de belangrijkste taak in ons leven, maar vaak ook de moeilijkste. Helemaal in een complexe maatschappij als deze met zoveel mogelijkheden, uitdagingen en verwachtingen. Een kind met autisme begeleiden binnen deze complexiteit vraagt heel veel van ouders. Maar ook van hulpverleners. De kennis over autisme en de mogelijkheden voor behandeling en ondersteuning zijn namelijk de afgelopen jaren flink toegenomen.

Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen en ideeën over de oorzaken van autisme, maar ook het brede scala aan behandelopties. Het risico bestaat dat de hulpverlener het overzicht dreigt te verliezen en zo te laat of geen passende zorg(toeleiding) kan bieden. Dat is zonde want als hulpverleners kunnen we veel betekenen voor kinderen met autisme en hun ouders. Hoe breed is het ‘spectrum van autisme’ precies? Welke signalen kunnen wijzen op autisme? Hoe bespreek ik vermoedens met ouders? Welke behandelingen zijn mogelijk en hoe zien de mogelijkheden eruit op het gebied van ondersteuning binnen de kinderopvang en het onderwijs?

Dit symposium biedt overzicht. Overzicht over wat autisme is en hoe je het herkent. Overzicht over de uitdagingen die het jonge kind met autisme met zich meebrengt en hoe ouders hierin te ondersteunen zijn. Over de mogelijkheden tot behandeling en het nut ervan. Kortom, een symposium dat antwoorden biedt in de ingewikkeldheid van autisme op jonge leeftijd in deze maatschappij. Eenvoud in complexiteit.

We verwelkomen u graag!

*Martine van Dongen-Boomsma, kinder- en jeugdpsychiater
Anita Seinen, SCEM*

Programma

Dagvoorzitter: *Martine van Dongen-Boomsma*, kinder- en jeugdpsychiater

- 08.45 uur Registratie en ontvangst
- 09.30 uur **Autisme op jonge leeftijd? hoe ziet dat eruit?**
• *Martine van Dongen-Boomsma*
- 10.00 uur **Het belang van vroegherkenning**
• *Prof.dr. Ina van Berckelaer-Onnes*, emeritus hoogleraar gespecialiseerd in ontwikkelingsstoornissen, met name autisme
- 10.30 uur **Plassen & poepen, eten & drinken en slapen...**
Basale ontregeling bij autisme
• *Anka Wagenaar*, klinisch psycholoog
- 11.00 uur Pauze
- 11.30 uur **Autisme komt vaak niet alleen...**
• *Shalini Soechitram*, kinder- en jeugdpsychiater
- 12.00 uur **Prikkelgevoeligheid bij autisme**
Kinderen met autisme reageren vaak anders op prikkels, hebben bijvoorbeeld snel last van geluiden, ervaren aanraking als vervelend of merken pijn nauwelijks op. Wat weten we hier eigenlijk van? Hoe stel je prikkelgevoeligheid vast? En wat kun je eraan doen?
• *Dr. Jolien van Campen*, arts in opleiding tot kinder- en jeugdpsychiater
- 12.30 uur **Autisme binnen een gezin**
Met specifieke aandacht voor ouders met (vermoedens van) autisme
• *Marrit Buruma*, orthopedagoog en onderzoeker
- 13.00 uur Lunch
- 14.00 uur **Autisme, en dan? Behandeling voor jonge kinderen**
Wanneer er voor het eerst gesproken wordt over kenmerken van autisme bij een kind, of als de diagnose wordt gesteld, hebben vrijwel alle ouders de vraag 'Wat nu?'
• *Rianne Verschuur*, PhD student/onderzoeker
- 14.30 uur **Ervaringsdeskundige aan het woord**
• *Iris Beerends*
- 15.00 uur Pauze
- 15.30 uur **Vroegsignaleren in de praktijk**
Jonge kinderen met aanwijzingen voor autisme melden zich vaak met diverse problemen bij de jeugdarts en/of kinderarts. In de eerste levensjaren presenteren ze zich vaak nog aspecifiek en grillig en worden er regelmatig diverse professionals geconsulteerd. Het is belangrijk om bij aanwijzingen voor autisme de vermoedens te objectiveren en kinderen zo nodig te verwijzen
• *Mieke van Andel*, jeugdarts en *Mori van den Bergh*, kinder- en jeugdpsychiater
- 16.15 uur Einde

Inschrijven

SCEM verwerkt haar inschrijvingen geautomatiseerd. Het online inschrijfformulier vindt u op de subpagina van deze bijeenkomst in de Agenda op www.scem.nl (Jeugdgezondheidszorg). Hier vindt u tevens de inschrijfvoorwaarden.

Het inschrijfgeld bedraagt € 199
Bij inschrijven binnen 3 weken vóór de bijeenkomst wordt het inschrijfgeld met € 30 verhoogd

Dagvoorzitter en sprekers

Mieke van Andel • jeugdarts, Karakter, Ede

Iris Beerends • ervaringsdeskundige, Nederlandse Vereniging voor Autisme, De Bilt

Prof.dr. Ina van Berckelaer-Onnes • emeritus hoogleraar en gespecialiseerd in ontwikkelingsstoornissen, met name autisme, LUMC, Leiden

Mori van den Bergh • kinder- en jeugdpsychiater, Karakter, Nijmegen

Marrit Buruma • orthopedagoog en onderzoeker, INTER-PSY infantteam en INTER-PSY autismeteam, Groningen

Dr. Jolien van Campen • arts in opleiding tot kinder- en jeugdpsychiater, Karakter, Nijmegen

Martine van Dongen-Boomsma (dagvoorzitter) • kinder- en jeugdpsychiater, Karakter, Nijmegen

Shalini Soechitram • kinder- en jeugdpsychiater, Pluyn, Nijmegen

Rianne Verschuur • PhD student/onderzoeker, dr. Leo Kannerhuis Centrum voor Autisme, Amsterdam

Anka Wagenaar • klinisch psycholoog, Refaja ziekenhuis/Yorneo, Groningen

Doelgroep

Kinderartsen, jeugdartsen, jeugd - en kinderverpleegkundigen, incontinentieverpleegkundigen, praktijkondersteuners GGZ, (kinder)fysiotherapeuten, orthopedagogen, klinisch psychologen, relatie- en gezinstherapeuten, sociale wijkteams, jeugdwerkers en andere geïnteresseerden

Accreditatie

Aangevraagd bij NVK, ABSG, NVRG, NIP (K&J)/NVO (OG), LV POH-GGZ, Kwaliteitsregister V&V, VSR, Keurmerk Fysiotherapie en SKJ

Datum en locatie

Vrijdag 1 november 2019
Pathé Utrecht Leidsche Rijn
Berlijnplein 100
3541 CM Utrecht
(betaald parkeren)

In samenwerking met

Informatie

SCEM
Postbus 21, 4196 ZG Tricht

telefoon 0345 - 57 66 42
e-mail scem@scem.nl
twitter @scem

Voor meer bijeenkomsten: www.scem.nl